

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:3365

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Hertig Karls Friskola i Sollentuna

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Hertig Karls Friskolor AB
Ebba Brahes väg 1
192 69 Sollentuna

2008-04-18 (4)
Dnr 54-2007:3365

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Hertig Karls Friskola i Sollentuna kommun

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Hertig Karls Friskola i Sollentuna kommun. Besök gjordes i skolan den 15-16 januari 2008.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor ska förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från barnens och elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden: Kunskaper, Normer och värden samt Ledning och kvalitetsarbete. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 15 juli 2008 ska Hertig Karls friskolor AB redovisa till Skolverket enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Eleverna i Hertig Karls Friskola trivs i sin skola och med sina kamrater. De uppskattar såväl skolans relativa litenhet som lärarnas kompetens och engagemang. Skolan utgör för flertalet elever en trygg miljö och lärarna bedriver ett strukturerat

värdegrundsarbete. Trots att eleverna upplever skolan som en trygg miljö visar Skolverkets besök att det finns elever som känner sig kränkta av vuxnas kommentarer, men även att elever stundtals uppvisar ett olämpligt beteende mot sina kamrater.

Eleverna upplever att de har möjligheter till inflytande över skolans verksamhet genom de klassråd och elevråd som skolan valt att arbeta med. I skolans elevråd deltar rektorn, vilket visar eleverna vikten av det arbete som bedrivs i elevrådet. Att lära sig att planera, genomföra och utvärdera veckans arbete är andra inslag i skolan som både elever och föräldrar uttrycker uppskattning över.

Inspektionen visar att verksamheten i förskoleklassen i Hertig Karls Friskola bygger på ett lekfullt lärande i syfte att stimulera barnens nyfikenhet och vilja till eget utforskande. Verksamheten är varierad med avseende på både innehåll och utformning. Läraren arbetar bland annat med barnens grundläggande språk- och matematikutveckling. Vidare innehåller verksamheten inslag där barnen uppmuntras att ta eget ansvar. De lärare som tar emot förskoleklassens elever i grundskolan tycker att det märks tydligt att elevernas lärande stimulerats på olika sätt. Föräldrar som Skolverket talat med uppskattar det sätt som verksamheten i förskoleklassen bedrivs på.

Arbetet i grundskolan är tydligt inriktat på elevernas lärande med god tillgång till läromedel, bibliotek och annan utrustning som behövs för att stödja lärandet. De kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik som skolan redovisar är goda, vilket framgår av statistiska uppgifter i rapporten. I samband med inspektionen har dock framkommit att betyg inte alltid sätts på korrekta grunder, vilket medför att det finns anledning att ifrågasätta delar av skolans resultat. Därutöver finns oacceptabla skillnader i resultat mellan pojkar och flickor. För Hertig Karls Friskola har andelen elever med fullständigt slutbetyg försämrats de senaste åren både i jämförelse med kommunen och riket. Enligt Skolverket kan detta bland annat härledas till att skolans uppföljning av kunskapsresultaten har fokus på ämnena svenska, engelska och matematik. Dessa ämnen ger behörighet till gymnasieskolans nationella program och i detta avseende uppnår skolan, som ovan nämnts, goda resultat. I dessa ämnen finns rutiner för att identifiera elever med stödbehov och schemalagda stödtimmar. Då andelen elever med ofullständigt betyg ökat finns även anledning att ifrågasätta om stöd ges i tillräcklig omfattning såväl som kvaliteten på stödinsatserna. Skolverket vill understryka att skolans uppdrag är att arbeta så att alla elever når målen i samtliga ämnen och därmed får ett fullständigt slutbetyg.

Rektorn har ansvar för att skolans verksamhet inriktas på att nå de nationella målen. Att resultaten vid Hertig Karls Friskola försämrats, att uppföljning av elevernas kunskapsutveckling inte är tillräckligt effektiv, att betyg inte alltid sätts på korrekta grunder är delar av det ansvar som ingår i det kvalitetsarbete som rektor har att bedriva. Därför ser Skolverket behov av förbättring av skolans styrning mot natio-

nella mål, men även av skolans kvalitetsarbete. Skolverket bedömer det särskilt angeläget att pojkarnas betygsresultat förbättras.

Följande områden inom skolans namn verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Skolans konkretiserade mål och betygskriterier motsvarar inte de nationella kraven (9 kap. 2 § skollagen).
- Betygsättning sker inte på korrekt sätt (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 8 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav då de inte anger elevens kunskapsutveckling (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Hertig Karls Friskola behöver säkerställa att alla elever ges tillräckliga förutsättningar att nå målen för utbildningen i årskurs 9.
- Lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att resultaten relateras till nationella utbildningsmål.
- Lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att den omfattar alla ämnen.
- Lärarnas regelbundna uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.
- Kvaliteten på utvecklingssamtalen bör förbättras så att information som läraren ger dels omfattar alla ämnen, dels relaterar till målen i läroplanen och kursplanerna.
- Lärarna bör i elevens individuella utvecklingsplaner tydliggöra vilka nationella mål som arbetet ska inriktas mot och vilka insatser skolan ska ansvara för så att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.
- Rektorn bör verka för att lärarna ges möjlighet att samverka med andra skolor kring bedömning och betygsättning.

- De felaktigheter som konstaterats i hanteringen av betygskatalogen måste rättas till och rutiner skapas så att de upprättas på ett korrekt och rättssäkert sätt.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sitt eget lärande.
- Skolan bör säkerställa att alla elever får det stöd som de har rätt till för att nå de nationellt fastställda målen.
- Kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.
- Huvudmannen bör utreda och vid behov vidta åtgärder för att förhindra kränkningar.
- Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Gunnel Eriksson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Carl-Gustav Sidenqvist samt undervisningsråden Sigbritt Gålnander och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Sollentuna kommun
Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Hertig Karls Friskola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hertig Karls Friskola den 15 – 16 januari 2008. Några dagar före inspektörernas besök intervjuades skolans rektor. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 1998.

Den förra inspektionen av skolan gjordes under läsåret 2001/02. I Skolverkets beslut den 16 maj 2002 (dnr 54-2001:3134) konstaterades att skolans kvalitetsredovisning samt skolans handlingsprogram mot kränkande behandling inte motsvarade författningarnas krav. Efter uppföljning konstaterade Skolverket att huvudmannen vidtagit åtgärder för att komma till rätta med de påtalade bristerna. Skolan uppfyllde därmed rätten till bidrag från elevernas hemkommuner.

Denna inspektion riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Inspektionen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Hertig Karls Friskola intervjuades rektorn, ett urval av elever, lärare och föräldrar. Vidare intervjuade inspektörerna skolans elevvårdsteam där skolsköterskan ingår samt huvudmannen. Inspektörerna besökte även verksamheten i förskoleklassen

och lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Huvudmannen för Hertig Karls Friskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Sollentuna kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. De fristående skolorna deltar i kommunala uppföljningar som exempelvis observationsprojektet "Våga visa", kundundersökningen "Pilen", PRIM¹-gruppens matematikprov i årskurs 3 och 8, läsförståelseprov samt skolans kvalitetsredovisning.

Beskrivning av Hertig Karls Friskola

Skolan/verksamheten	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	196

Skolverket godkände Hertig Karls Friskola i Sollentuna kommun som en fristående grundskola för årskurserna 1-9 genom beslut den 30 mars 1998 (dnr 97:2080). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Den 25 november 1999 fick huvudmannen även Skolverkets godkännande att bedriva förskoleklass i anslutning till skolan (dnr 99:1977).

Huvudman för skolan är Hertig Karls friskolor AB med organisationsnummer 556546-5779.

Enligt ansökan om godkännande uppger huvudmannen att skolan kommer att följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94, samt de nationella kursplanerna.

Skolan har allmän inriktning med betoning på språk. Skolan lägger också stor vikt vid att individanpassa undervisningen för att tillgodose den enskilda elevens behov.

Verksamheten vid skolan startade läsåret 1998/99 och omfattar förskoleklass och årskurserna 1-9. Skolan hade vid inspektionsbesöket 216 elever. De flesta elever är folkbokförda i Sollentuna och Upplands Väsby kommun, men skolan har även elever från Salems, Sigtuna, Solna och Stockholms kommun.

Hertig Karls skola ligger närheten av Rotebro pendeltågsstation. Skolan delar lokaler med två andra skolor.

Helhetsbedömning

Eleverna i Hertig Karls Friskola trivs i sin skola och med sina kamrater. De uppskattar såväl skolans relativa litenhet som lärarnas kompetens och engagemang.

¹ PRIM står för PProv I Matematik

Skolan utgör för flertalet elever en trygg miljö och lärarna bedriver ett strukturerat värdegrundsarbete. Trots att eleverna upplever skolan som en trygg miljö visar inspektörernas besök att det finns elever som känner sig kränkta av vuxnas kommentarer, men även att elever stundtals uppvisar ett olämpligt beteende mot sina kamrater.

Eleverna upplever att de har möjligheter till inflytande över skolans verksamhet genom de klassråd och elevråd som skolan valt att arbeta med. I skolans elevråd deltar rektorn, vilket visar eleverna vikten av det arbete som bedrivs i elevrådet. Att lära sig att planera, genomföra och utvärdera veckans arbete är andra inslag i skolan som både elever och föräldrar uttrycker uppskattning över.

Inspektionen visar att verksamheten i förskoleklassen i Hertig Karls Friskola bygger på ett lekfullt lärande i syfte att stimulera barnens nyfikenhet och vilja till eget utforskande. Verksamheten är varierad med avseende på både innehåll och utformning. Läraren arbetar bland annat med barnens grundläggande språk- och matematikutveckling. Vidare innehåller verksamheten inslag där barnen uppmuntras att ta eget ansvar. De lärare som tar emot förskoleklassens elever i grundskolan tycker att det märks tydligt att elevernas lärande stimulerats på olika sätt. Föräldrar som inspektörerna talat med uppskattar det sätt som verksamheten i förskoleklassen bedrivs på.

Arbetet i grundskolan är tydligt inriktat på elevernas lärande med god tillgång till läromedel, bibliotek och annan utrustning som behövs för att stödja lärandet. De kunskapsresultat i svenska, engelska och matematik som skolan redovisar är goda, vilket framgår av statistiska uppgifter i rapporten. I samband med inspektionen har dock framkommit att betyg inte alltid sätts på korrekta grunder, vilket medför att det finns anledning att ifrågasätta delar av skolans resultat. Därutöver finns oacceptabla skillnader i resultat mellan pojkar och flickor. För Hertig Karls Friskola har andelen elever med fullständigt slutbetyg försämrats de senaste åren både i jämförelse med kommunen och riket. Enligt inspektörerna kan detta bland annat härledas till att skolans uppföljning av kunskapsresultaten har fokus på ämnena svenska, engelska och matematik. Dessa ämnen ger behörighet till gymnasieskolans nationella program och i detta avseende uppnår skolan, som ovan nämnts, goda resultat. I dessa ämnen finns rutiner för att identifiera elever med stödbehov och schemalagda stödtimmar. Då andelen elever med ofullständigt betyg ökat finns även anledning att ifrågasätta om stöd ges i tillräcklig omfattning såväl som kvaliteten på stödinsatserna. Inspektörerna vill understryka att skolans uppdrag är att arbeta så att alla elever når målen i samtliga ämnen och därmed får ett fullständigt slutbetyg.

Rektorn har ansvar för att skolans verksamhet inriktas på att nå de nationella målen. Att resultaten vid Hertig Karls Friskola försämrats, att uppföljning av elevernas kunskapsutveckling inte är tillräckligt effektiv, att betyg inte alltid sätts på korrekta grunder är delar av det ansvar som ingår i det kvalitetsarbete som rektor har att bedriva. Därför ser inspektörerna behov av förbättring av skolans styrning mot nationella mål, men även av skolans kvalitetsarbete. Inspektörerna bedömer det särskilt angeläget att pojkarnas betygsresultat förbättras.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans konkretiserade mål och betygskriterier motsvarar inte de nationella kraven (9 kap. 2 § skollagen).
- Betygssättning sker inte på korrekt sätt (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 8 § grundskoleförordningen).
- Skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav då de inte anger elevens kunskapsutveckling (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Hertig Karls Friskola behöver säkerställa att alla elever ges tillräckliga förutsättningar att nå målen för utbildningen i årskurs 9.
- Lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att resultaten relateras till nationella utbildningsmål.
- Lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att den omfattar alla ämnen.
- Lärarnas regelbundna uppföljning av elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.
- Kvaliteten på utvecklingssamtalen bör förbättras så att information som läraren ger dels omfattar alla ämnen, dels relaterar till målen i läroplanen och kursplanerna.
- Lärarna bör i elevens individuella utvecklingsplaner tydliggöra vilka nationella mål som arbetet ska inriktas mot och vilka insatser skolan ska ansvara för så att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.
- Rektorn bör verka för att lärarna ges möjlighet att samverka med andra skolor kring bedömning och betygssättning.
- De felaktigheter som konstaterats i hanteringen av betygskatalogen måste rättas till och rutiner skapas så att de upprättas på ett korrekt och rättssäkert sätt.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sitt eget lärande.

- Skolan bör säkerställa att alla elever får det stöd som de har rätt till för att nå de nationellt fastställda målen.
- Kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.
- Huvudmannen bör utreda och vid behov vidta åtgärder för att förhindra kränkningar.
- Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge varje elev kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar huvudmannen och skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. Betygsresultat för årskurs 9 i Hertig Karls Friskola jämfört med samtliga skolor i Sollentuna kommun samt i riket år 2006 och 2007.

	Hertig Karls Friskola		Sollentuna kommun		Riket	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	78,3	63,5	80,2	78,5	76,0	76,1

Andel (i procent) behöriga till nationellt program	100	95,5	93	93,1	89,5	89,1
Meritvärde ²	223	219,5	220,1	221,4	206,8	207,3

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar:

De nationella ämnesproven i årskurs 5 används bland annat för att ge stöd i arbetet med att bedöma om eleverna uppnått de prövade målen i svenska, matematik och engelska. Av den information som inspektörerna fått ta del av från Hertig Karls Friskola framgår att år 2007 nådde samtliga elever de prövade målen på de nationella ämnesproven för årskurs 5.

De betyg som sätts i slutet av årskurs 9 anger i vad mån eleverna har uppnått de mål som uttrycks i kursplanerna för olika ämnen. Genomsnittliga betygsresultat för Hertig Karls Friskola redovisas i tabellen ovan.

Av tabell 1 framgår att betygsresultaten vid Hertig Karls Friskola avseende såväl andel elever med fullständigt slutfärdigt betyg, andel behöriga till gymnasieskolans nationella program som meritvärde, försämrats mellan 2006 och 2007. Om man även beaktar resultaten från 2005 så kan inspektörerna konstatera att detta år hade 92 procent av eleverna vid Hertig Karls Friskola ett fullständigt slutfärdigt betyg. I jämförelse med samtliga skolor i Sollentuna kommun och riket år 2007 framgår av tabellen att Hertig Karls friskola i vissa avseenden, som andel elever behöriga till gymnasieskolans nationella program, når bättre resultat än kommunen och riket. I andra avseenden, andel elever med fullständigt slutfärdigt betyg, är skolans resultat sämre.

Skolans resultat avseende meritvärde och andel elever med betyg i alla ämnen kan även jämföras med de modellberäknade värden som Skolverkets analysverktyg SALSA³ anger. Vid en sådan jämförelse framkommer att resultaten, andel elever med fullständigt slutfärdigt betyg och meritvärde, vid Hertig Karls Friskola varierat över tid för att 2007 ligga väsentligt under det modellberäknade värdet.

Inspektörerna har även observerat hur betygen fördelas mellan pojkar och flickor. En sådan jämförelse visar att flickornas meritvärde år 2006 var 240 poäng mot pojkarnas 191,3 poäng. Samma år hade 86,7 procent av flickorna ett fullständigt grundskolebetyg att jämföra med 62,5 procent för pojkarna. År 2007 hade flickorna, enligt skolans egna uppgifter, 247,9 poäng i meritvärde och pojkarna 184,5 poäng. Detta år hade 83,3 procent av flickorna ett fullständigt grundskolebetyg att jämföra med 30

² Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutfärdigt betyg (G=10, VG=15 och MVG=20). Det möjliga maxvärdet för varje enskild elev är 320 poäng. Det genomsnittliga meritvärdet beräknas för de elever som fått betyg i minst ett ämne. Elevernas sammanlagda poäng divideras med antal elever som fått betyg i minst ett ämne.

³ För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat än enbart genom att tillhandahålla de faktiska betygsresultaten som skolor uppnår, har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambands Analyser - Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska betygsresultat avseende "andel elever som uppnått målen" respektive "genomsnittligt meritvärde" med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor. SALSA bör användas som ett underlag av flera vid analys av kommuners och skolors resultat.

procent av pojkarna (se vidare Anpassning av verksamheten till elevernas behov). De skillnader i betygsresultat som finns mellan pojkar och flickor finner inspektörerna oacceptabla.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* har mindre god kvalitet. Bedömningen grundar sig på att lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten i alla ämnen inte sker systematiskt. I de yngre åren ligger fokus på svenska, engelska och matematik medan uppföljningen i de högre årskurserna omfattar alla ämnen förutom modersmål och teknik. Inspektörernas bedömning grundar sig även på brister i de individuella utvecklingsplaner som upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Uppföljning av resultaten

En grundförutsättning för arbetet med uppföljning av resultat är att det finns utbildningsmål som resultat relateras till. På Hertig Karls Friskola används i de yngre årskurserna en portfoliomapp som ett sätt att följa och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. I denna sparas elevernas arbeten i matematik, samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen, svenska samt språk. Enligt inspektörerna saknas en systematik då de arbeten som sparas inte alltid är kopplade till nationella mål. De sparade arbetena relateras inte heller till elevernas individuella utvecklingsplan eller skolans så kallade "rutnät" som beskriver de kunskaper som ska nås i respektive årskurs.

För de äldre eleverna har skolan påbörjat ett arbete med att utveckla en digital portfolio i syfte att följa och dokumentera kunskapsutvecklingen i alla ämnen. Vid tidpunkten för inspektörernas besök var detta arbete i ett uppbyggnadsskede. Inspek-

törerna bedömer att lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att resultaten relateras till nationella utbildningsmål.

Uppföljning av alla ämnen

Enligt rektorn och lärarna som undervisar yngre elever ligger fokus på uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik.

För de äldre eleverna följs alla ämnen upp förutom i modersmål och teknik. Enligt rektorn följs kunskapsutvecklingen i teknik upp inom no-blocket. Inspektörerna vill därför uppmärksamma skolan på att teknik är ett fristående ämne som inte ingår i något block.

Hertig Karls Friskola har utarbetat ett dokument, "lokala kursplaner", där skolan utifrån strävansmålen i respektive ämne uttrycker hur och med vad skolan avser att arbeta för att styrdokumentens kunskapskvaliteter ska genomsyra utbildningen. I musik för årskurserna 3 och 4 anges inga strävansmål, men däremot att Kulturskolan "tar över" undervisningen och då får eleverna spela fiol samt brassinstrument. Inspektörerna bedömer att lärarnas uppföljning av kunskapsresultaten bör förbättras så att den omfattar alla ämnen.

Regelbunden uppföljning

För uppföljning av de enskilda elevernas kunskapsutveckling använder Hertig Karls Friskola bland annat "kommunala" prov i årskurs 3 och 8 i svenska och matematik, nationella ämnesprov i årskurserna 5 och 9 samt olika diagnosmaterial.

Resultaten från de olika proven och diagnoserna diskuteras och analyseras av rektorn tillsammans med lärarna. Enligt rektorn kan analysen bland annat resultera i byte av läromedel eller att matematikundervisningen ska ha innehålla mer praktiska inslag.

På Hertig Karls Friskola genomförs "klasskonferenser" en gång per månad där respektive klass avhandlas både socialt och kunskapsmässigt, men betoningen ligger, enligt såväl rektorn som lärare, på ämnena svenska, engelska och matematik. Enligt inspektörerna är den ovan angivna resultatuppföljningen i svenska, engelska och matematik i angivna årskurser väl fungerande och ger på individnivå underlag för åtgärder i syfte att förbättra verksamheten (se vidare bedömningsområde 3.4 Kvalitetsarbete). Inspektörernas bedömning är att lärarnas regelbundna uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen bör förbättras.

Utvecklingssamtal

Läraren ska, enligt bestämmelserna, fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna.

Vid Hertig Karls Friskola genomförs terminsvis utvecklingssamtal. Elev och vårdnadshavare får möjlighet att förbereda sig inför samtalet genom att fylla i ett underlag för den speciella årskursen. I grundskolans tidiga år behandlar dessa underlag mer elevens sociala utveckling. För årskurserna 4-5 saknas information om teknik, hem- och konsumentkunskap samt modersmål och där sker i vissa ämnen, enligt

lärarna, mer en bedömning av hur eleven fungerar vid olika lektionstillfällen. I årskurserna 6-9 gör eleven en skattning av kunskaperna i förhållande till målen. Inspektörerna kan även i detta avseende konstatera att teknik och modersmål inte finns med i denna skattning. Vidare har inspektörerna även noterat att samhällsorienterande och naturorienterande ämnen behandlas som block, trots att skolan i årskurs 9 sätter separata betyg i de ämnen som ingår i respektive block. Sammantaget bedömer därför inspektörernas att kvaliteten på utvecklingssamtalen bör förbättras så att den information som läraren ger dels omfattar alla ämnen, dels relaterar till målen i läroplanen och kursplanerna.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtidsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Inspektörerna har granskat ett urval av individuella utvecklingsplaner som upprättats vid Hertig Karls Friskola. Dessa är otydliga avseende vilka mål som ska nås, men även vem som har ansvar för att eleven ska utvecklas mot uppsatta mål. Detta ansvar har oftast lagts på eleven och ibland även på hemmet, men däremot är skolans ansvar otydligt. Enligt inspektörernas bedömning bör därför lärarna i elevens individuella utvecklingsplaner tydliggöra vilka nationella mål som arbetet ska inriktas mot och vilka insatser skolan ska ansvara för så att eleven utvecklas i riktning mot uppsatta mål.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Att sätta betyg är en myndighetsutövning som ingår i lärarens uppdrag. Det är viktigt att betygen sätts på korrekta grunder, men på Hertig Karls Friskola har inspektörerna funnit att så inte alltid är fallet. Vidare upprättas inte skriftliga omdömen korrekt och brister finns även i skolans hantering av betygskatalogen. Därför bedömer inspektörerna att området *Bedömning och betygssättning* vid Hertig Karls friskola är av mindre god kvalitet.

Utgångspunkt vid bedömning och betygssättning

Betyget Godkänt ska motsvara de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i respektive ämne i slutet av det nionde skolåret. De betygskriterier som anges i de nationella kursplanerna uttrycker de kunskapskvaliteter som krävs för betygsstegen Väl godkänt och Mycket väl godkänt.

Hertig Karls Friskola har gjort lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna och betygskriterierna. Inspektörerna har granskat ett urval av ämnen i dessa konkretiseringar. Denna granskning visar att skolan i årskurs 9 i vissa ämnen inte beaktar samtliga mål eller samtliga betygskriterier. Varken rektorn eller huvudmannen hade uppmärksammat dessa differenser. Inspektörerna bedömer att skolans lokala konkretiseringar måste förbättras så att de harmonierar med de nationella. I samband med faktagranskning av rapporten har rektorn uppgett att skolan genomför en revidering av de lokala konkretiseringarna.

Inför betygssättning genomförs betygskonferenser vid Hertig Karls Friskola. Vid dessa ges betygsvarningar och "åtgärdsprogram" upprättas (se vidare 1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov). I dessa kan eleven exempelvis åläggas att "göra alla skriftliga och muntliga läxförhör samt inlämningsuppgifter som klassen haft under läsåret" och de nämnda uppgifterna ska berörd elev genomföra på två veckor.

I samtal med lärare framgår även att bedömnings- och betygsdiskussioner är ett eftersatt område på skolan. Då Hertig Karls skola är en liten enhet och flera av lärarna saknar ämneskollegor bedömer inspektörerna att rektorn bör verka för att lärarna ges möjlighet att samverka med andra skolor kring bedömning och betygssättning.

På Hertig Karls Friskola läser alla elever franska från och med årskurs 4 samt tyska från och med årskurs 6. I samtal med såväl lärare, rektorn som huvudmannen framkommer oklarheter om dessa moderna språk betygssätts inom ramen för elevens val eller språkval. De elever som inspektörerna talat med känner inte heller till vilket av nämnda alternativ som gäller.

För elever som läst moderna språk i grundskolan är det viktigt att veta om moderna språk studerats och betygssatts inom ramen för elevens val eller som språkval då detta har betydelse för språkvalet i gymnasieskolan. I samband med faktagranskning av rapporten har huvudmannen och rektorn uppgett att skolan tydliggjort att både franska och tyska läses och bedöms inom ramen för språkval.

Betygssättning enligt författningarnas krav

Enligt elevernas utsagor finns även dolda kriterier bland annat i idrott och hälsa, där exempelvis den tid man får på Skoljoggen kan vara utslagsgivande för vilket betyg

man får. Varken rektorn eller huvudmannen hade tidigare hört talas om detta påstående och inspektörerna förutsätter att skolan tydliggör på vilka grunder betyg sätts i idrott och hälsa.

I området 1.4 pekar inspektörerna även på att skolans sätt att organisera undervisningen i hem- och konsumentkunskap får konsekvenser för vilket betyg eleverna kan få.

Då lärarna använder de ovan beskrivna lokala konkretiseringarna vid betygssättning och då dessa inte fullt ut harmonierar med de nationella målen och betygskriterierna bedömer inspektörerna sammantaget att betygssättning inte sker på korrekt sätt.

Enligt grundskoleförordningen ska ett skriftligt omdöme ges om en elev inte når upp till de mål i ett ämne som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret. Av omdömet ska elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket framgå. Dessutom kan de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Omdömet ska undertecknas av läraren.

I Hertig Karls Friskola upprättas skriftliga omdömen men dessa beskriver vad eleven inte kan, det vill säga tvärt emot vad bestämmelserna anger. Inspektörerna bedömer att skolans skriftliga omdömen inte uppfyller förordningens krav då de inte anger elevens kunskapsutveckling. I detta sammanhang vill inspektörerna understryka att en bra uppföljning av elevernas kunskapsutveckling ger en skola goda förutsättningar att upprätta skriftliga omdömen.

Betygskatalog

För elevernas rättssäkerhet ska det finnas en betygskatalog. Inspektörerna har granskat skolans betygskatalog och finner att lärare inte signerar densamma. Dessutom framgår inte av betygskatalogen om eleven läst moderna språk inom ramen för elevens val eller som språkval. Vidare har inspektörerna i ett fall funnit att betyg som satts av elevens tidigare skola inte förts in i betygskatalogen. Sammantaget bedömer inspektörerna därför att skolans hantering av betygskatalogen inte sker på ett rättssäkert sätt. I samband med faktagranskning av rapporten har huvudmannen och rektorn uppgett att man vidtagit åtgärder som rättar till nämnda brister.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är saklig och allsidig,

12 (21)

- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Genomförande av utbildningen* har god kvalitet. Denna bedömning vilar på att det pedagogiska arbetet i förskoleklassen och i grundskolan i stort fungerar bra. Skolan har en uttalad ambition att utveckla elevernas inflytande och ansvarstagande såväl över det egna lärandet som verksamheten i stort. Genom otydlighet avseende kunskapsmål når dock skolan inte fram till de intentioner om elevinflytande som läroplanen föreskriver.

Utrymme för olika kunskapsformer

I stort sett ger skolan utrymme för olika kunskapsformer, men det sätt som hem- och konsumentkunskap organiseras på är problematiskt då teoretiska inslag sker under vårterminen och praktiska inslag under höstterminen. Detta sätt att organisera verksamheten medför, enligt eleverna, att det högsta betygssteget, MVG, inte sätts på höstterminen. Elevernas påstående bekräftas vid granskning av skolans betygs katalog för årskurs 9 hösten 2007. Inspektörerna kan konstatera att kursplanen i ämnet hem- och konsumentkunskap ställer krav på att undervisningen ska bedrivas på ett sådant sätt att praktiska och teoretiska inslag kombineras och ger en helhet. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan organiserar undervisningen i hem- och konsumentkunskap i enlighet med kursplanens intentioner.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

I läroplanen uttrycks att eleverna ska få reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

På Hertig Karls Friskola har ett stort arbete lagts ner på att eleverna ska vara aktiva i planering av sina studier och utveckla ansvarstagande för det egna lärandet. Rent praktiskt har skolan organiserat detta genom så kallad planeringstid och under denna bestämmer den enskilde eleven vad, i vilken turordning och hur mycket tid man avser att tilldela olika arbetsuppgifter. Vid lektionspass benämnda "Egen planering" arbetar sedan eleven med den upprättade planeringen och i slutet av veckan utvärderar eleven sitt arbete. Inspektörerna ser möjligheter för skolan att utveckla detta arbete genom att tydligt relatera de planerade uppgifterna till kvalitativa mål där eleven vid utvärdering tränas i att se vad man lärt sig. Den utvärdering som sker idag kopplas till vad man gjort och inte till vad man lärt sig. Dessutom menar inspektörerna att läroboken, som utgör grund för den planering, som lärarna gjort

och som eleverna ”skriver av”, i vissa fall blir styrande och inte de kunskapsmål som ska nås.

För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har. I viss utsträckning delges eleverna på Hertig Karls skola mål och i förekommande fall betygskriterier. I inspektörernas samtal med yngre elever framkommer att de känner till de mål som de har i skoldagboken och som anger vad de ska hinna med under veckan. Dessutom berättar yngre elever om att de också har mål som upprättats vid utvecklingssamtalen, men att de oftast glömt dessa. I samtal med lärare framkommer även att de mål som de presenterar för eleverna inför respektive vecka är av kvantitativ karaktär, men att det arbete som eleverna ska utföra ändå utgår från kursplanerna. Mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolan bör förbättra elevernas möjligheter att utöva inflytande över sitt eget lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid upprättas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Anpassning av verksamheten till elevernas behov* har mindre god kvalitet. Då en stor andel av eleverna lämnar skolan utan betyg i samtliga ämnen signalerar detta brister i skolans förmåga att möta den enskilde elevens behov, kvaliteten i det stöd som skolan ska ge och i den kontinuerliga uppföljningen av elevens kunskapsutveckling.

Särskilt stöd

Att en skola har system för att följa den enskilde elevens kunskapsutveckling i alla ämnen är viktigt då detta ska indikera om en elev har behov av särskilda stödinsatser.

Hertig Karls Friskola har system för att identifiera elever som har svårigheter. Diagnoser, bland annat DLS, genomförs med samtliga elever i förskoleklass liksom med nyttillkomna elever. Talpedagogen träffar också samtliga elever för en diagnos. Dessutom genomför skolan det tidigare nämnda kalmarprovet i årskurs 3, PRIM-

gruppens matematikprov i årskurserna 3 och 8 samt nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurserna 5 och 9. Vidare genomförs regelbundet klasskonferenser där samtliga elever uppmärksammas, men enligt rektorn och lärarna är fokus på ämnena svenska, engelska och matematik. Däremot saknar skolan, enligt rektorn, system för att identifiera vilka elever som har behov av att följa kursplanen i svenska som andraspråk. I samband med faktagranskning av rapporten har huvudmannen och rektorn uppgett att skolans specialpedagog testar alla elever. Om elever behöver undervisning i svenska som andraspråk så planerar skolan in det i undervisningen (se vidare avsnitt 3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling).

Enligt lärarna får samtliga elever som har svårigheter någon form av stöd, dock inte tillräckligt och denna bedömning avviker från huvudmannens. Det stöd som finns kan vara deltagande i så kallade basgrupper i svenska, engelska och matematik under tiden för egen planering, EP. Inspektörerna har tidigare i rapporten även visat på de goda resultaten i dessa tre ämnen. Samtidigt är det också viktigt att referera till att andelen elever som lämnat skolan med fullständigt slutförklaringsbetyg försämrats. Inspektörerna har tidigare i rapporten också visat på behov av förbättringsåtgärder i skolans kontinuerliga uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Inspektörernas bedömning är att skolan bör säkerställa att alla elever får det stöd som de har behov av för att nå nationellt fastställda kunskapsmål. Inspektörerna hänvisar vidare till område 3.2 Personalens utbildning och kompetens.

Åtgärdsprogram

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar införts i förordningen om fristående skolor avseende åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att behoven utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Vid Hertig Karls Friskola upprättas åtgärdsprogram, men dessa är av skiftande kvalitet. Inspektörerna har granskat ett urval av åtgärdsprogram som upprättats vid skolan. I flera av dessa är det otydligt vilka mål som ska nås, vem som ska ansvara för olika insatser samt hur uppföljning och utvärdering av planerade insatser ska ske. Inspektörerna bedömer därför att kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta detta komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Normer och värden i studiemiljö och samvaro* har mindre god kvalitet. Denna bedömning baseras på att skolan bedriver ett bra förebyggande arbete, men att resultaten inte är tillfredsställande då kränkningar förekommer. Eleverna trivs och flertalet upplever skolan som en trygg miljö.

Trygg miljö

Det råder numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Lagens (2006:67) ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. De signaler som inspektörerna fått bland annat rörande kränkningar borde ha framkommit vid den årliga kartläggning som skolan ska göra för att komma till rätta med eventuell förekomst av kränkningar. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Hertig Karls Friskola utgör enligt elever, föräldrar och personal en trygg miljö. I kundundersökningen "Pilen", som genomförs i Sollentuna kommun, framkommer att flertalet elever är trygga. Dessutom visar undersökningen att elevernas upplevelse av trygghet mellan åren 2006 och 2007 förbättrats i årskurs 5, medan situationen i årskurs 8 är den motsatta. Vid inspektörernas samtal med elever framkom även att det finns elever på skolan som känner sig utsatta av andra elever, men också att elever känner sig sårade av diverse uttalanden från vuxna. I samband med inspektörernas avslutande samtal med rektorn och huvudmannen har inspektörerna fram-

fört elevernas synpunkter.

Mot bakgrund av ovan nämnda uppgifter bör huvudmannen utreda och vid behov vidta åtgärder för att förhindra kränkningar.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever ska varje verksamhet upprätta en likabehandlingsplan.

En sådan plan ska bland annat innehålla en information om skolans förebyggande arbete samt vilka insatser skolan avser att genomföra under det kommande året utifrån en kartläggning av verksamhetens behov. Därutöver ska planen innehålla rutiner vid akuta insatser, hur uppföljning av dessa ska ske samt en tydlig ansvarsfördelning mellan rektorn och personalen. Planen bör även ange hur skolan avser att agera om elev kränks av vuxna. Den likabehandlingsplan som upprättats på Hertig Karls friskola saknar en aktuell kartläggning som utgångspunkt för vilka insatser skolan avser att vidta under det kommande året, hur skolan avser att agera om vuxen kränker elev och planen är odaterad. Därför bedömer inspektörerna att skolans likabehandlingsplan inte motsvarar författningskraven.

Inspektörerna vill även göra skolan uppmärksam på att en förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan trädde i kraft den 15 oktober 2006.

Hertig Karls Friskolas likabehandlingsplan är obekant för eleverna. Lärarna har genom ett remissförfarande fått möjlighet att lämna synpunkter på likabehandlingsplanen. I samtal med elever, men även från lärare, framkommer att eleverna inte har deltagit i arbetet med likabehandlingsplanen. Inspektörerna bedömer därför att skolan inte uppfyller författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av en likabehandlingsplan.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden,
- om varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,

- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			X

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Tillgång till utbildning* har mycket god kvalitet. Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, antalet undervisningstimmar ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne, skolan är avgiftsfri och omfattningen av verksamheten i förskoleklassen uppfyller lagens krav. I samband med intervjuer har eleverna uttryckt önskemål om en utvidgad studie- och yrkesvägledning. Därför vill inspektörerna påpeka vikten av att skolan har en fungerande studie- och yrkesvägledning.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Personalens utbildning och kompetens* har god kvalitet. Denna bedömning baseras på att flertalet lärare har en utbildning avsedd för den verksamhet de ska bedriva. Mot bakgrund av att andelen elever som lämnat skolan med ofullständiga betyg ökat och att skolan saknar såväl specialpedagogisk kompetens som kompetens i svenska som andraspråk förutsätter inspektö-

terna att skolan i det fortsatta rekryteringsarbetet tillgodoser detta.

3.3 Rektorns ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektorn som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Rektors ansvar* har god kvalitet. Genom att vara ute i klasserna håller rektorn sig förtrogen med verksamheten. Rektorn driver utvecklingsarbete med bland annat portfolio och individuella utvecklingsplaner. Rektorn behöver dock ta ett utökat ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat såväl vad gäller kunskaper som skolans värdegrundsuppdrag.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Genom tidigare nämnda prov i svenska, matematik och nationella ämnesprov följer rektorn skolans resultat. Rimligheten i de betyg som anges i betygskatalogerna diskuteras. Klasskonferenser genomförs samt särskilda betygskonferenser. Som tidigare framkommit i rapporten finns brister i skolans uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i alla ämnen. Läroplanen ställer även krav på att rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. I rapporten framkommer att skolans lokala konkretiseringar av de nationella kunskapsmålen och betygskriterierna inte harmonierar med de nationella. Enligt inspektörerna borde rektorn ha uppmärksammat detta. Därför bedömer inspektörerna att rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat bör förbättras.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen,

- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Kvalitetsarbete* har mindre god kvalitet. Enligt inspektörerna finns en grundläggande struktur för kvalitetsarbetet vid skolan, men denna är inte relaterat till de nationella målen. Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte de krav som författningarna anger.

Systematiskt kvalitetsarbete

Hertig Karls Friskola har formulerat en övergripande målsättning som ska gälla för skolans verksamhet. Utifrån denna har målområden som Grundläggande värden, Utveckling och utbildning, Individualisering, Skola och hem, Skola och fritids, Datorn i skolan samt Fritidshem för förskola⁴ och skola angetts. I dessa målområden anges vad skolan som helhet vill åstadkomma. I nästa steg formulerar respektive arbetslag vilka aktiviteter de avser att genomföra för att nå de intentioner som skolan uttrycker inom respektive målområde. Efter läsårets slut sker en självvärdering och "betygssättning" i respektive arbetslag utifrån de aktiviteter som de genomfört. Slutligen sammanfattar rektorn arbetslagens utvärdering och upprättar skolans kvalitetsredovisning.

Parallellt med den ovan angivna processen sker ett arbete med att följa upp elevernas kunskapsutveckling. Detta beskrivs i avsnittet 1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat. Av beskrivningen framgår att resultatuppföljningen i svenska, engelska och matematik fungerar väl. Däremot saknar skolan en samlad bild av resultaten i övriga ämnen och därmed går skolan miste om ett underlag som kan ligga till grund för vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra verksamheten. Inspektörerna kan konstatera att de ovan angivna parallella systemen inte vävs ihop till en helhet.

I läroplanen, men även i skollagen anges att skolans uppdrag är att dels främja lärandet, dels att överföra de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på. De aktiviteter som arbetslagen anger till målområdet Utveckling och utbildning har inte någon koppling till de nationella kunskapsmål som eleverna ska nå. Vidare finner inspektörerna, som angetts tidigare i rapporten, att de planerade aktiviteterna som anges till målområdet Grundläggande värden inte till fullo relaterar till vad som anges i läroplanen. Enligt inspektörerna finns en grundstruktur för kvalitetsarbetet, men mot bakgrund av ovanstående bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

⁴ Skolan använder begreppet förskola i stället för förskoleklass.

Kvalitetsredovisning

Varje skola ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Arbetet med kvalitetsredovisningen syftar också till att ge information om hur väl verksamheten lyckas med sitt uppdrag och den ska utarbetas under medverkan av elever och personal. Även vårdnadshavarna ska ges möjlighet att delta.

Den kvalitetsredovisning som Hertig Karls Friskola upprättat följer den mall som tillämpas i Sollentuna kommuns skolor. Till de av kommunen prioriterade målområdena anger skolan mål, vilket resultat man nått, bedömer måluppfyllelsen samt anger vilka åtgärder som bör vidtas för att förbättra verksamheten.

Rektorn har sammanställt kvalitetsredovisningen utifrån den utvärdering som respektive arbetslag gjort (se ovan). Kvalitetsredovisningen har i olika omgångar varit på remiss i arbetslagen innan den fått sin slutliga utformning. Eleverna har däremot, enligt rektorn, inte varit delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna kan se att skolans parallella kvalitetsarbete, som beskrivs ovan, även ger utslag i kvalitetsredovisningen eftersom den helt och hållet saknar uppgifter om hur väl skolan lyckats med det nationella kunskapsuppdraget. Vidare finner inspektörerna att de mål som skolan anger är en blandning mellan aktiviteter, mål och målområden. De åtgärder för utveckling som skolan anger återfinns inte i skolans planerade verksamhet för det kommande läsåret. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska skolans likabehandlingsplan följas upp och utvärderas. Detta saknas i den kvalitetsredovisning som Hertig Karls Friskola upprättat. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar författningarnas krav.

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet,
- om huvuddelen av skolans undervisning bedrivs med hjälp av lärare som är anställda av skolan,
- om utbildningen sker inom ramen för Skolverkets tillstånd.

Bedömning av området Huvudmannaskap och tillstånd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektionen visar att *Huvudmannaskap och tillstånd* att verksamheten sker inom ramen för skolans tillstånd.

3.6 Stabilitet**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi så att skolans varaktighet och elevernas fortsatta skolgång kan garanteras.

Bedömning av området Stabilitet:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer sammantaget att området *Stabilitet* har god kvalitet. Skolan har ett stabilt elevunderlag och en stabil ekonomi.

Stockholm 2008-04-18

Gunnel Eriksson

Sigbritt Gålnander